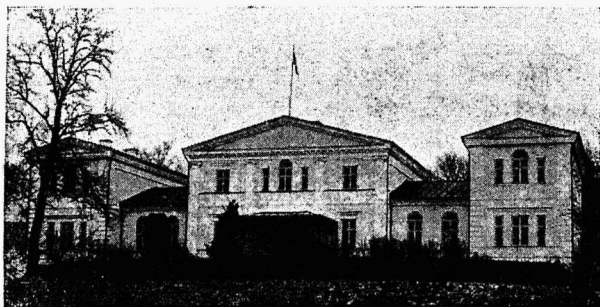

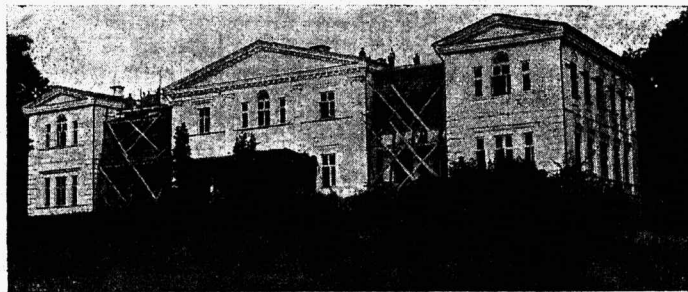
TULIENIKU JÕUD

KUREMAA KARJAKONTROLLASSISTENTIDE
KOOLI ÕPILASÜHING „SIDE“ HÄÄLEKANDJA

Kuremaa karjakontrollassistentide kool

Kooli hoone kuni
1935. a.

Kooli hoone
ümberehitamisel
1935. a.

Kooli hoone ümberehitatult 1936. a.

Saateks.

„Tuleviku Jõud“ astub esimese numbriga lugejaskonna ette. Õpilaste oma-ajakirjana tahab „Tuleviku Jõud“ luua võimaluse kirjanoduslike katsete tegemiseks ja esitamiseks, tasandada teed kirjutiste koostamiseks ka sarnasel kujul, et neid võiks avaldada ajalehtedes ja ajakirjades suurele üldsusele. Ühtlasi tahab ajakiri olla õpilastele vahelduse loojaks abinõuks enesearendamistöös.

Ajakiri käsitleb: õpilaste elu ja tööd Kuremaal, assistendikutse-

tööd, koolielus kujunenud kombeid (traditsioone), annab ruumi luuletistele ja üldkasvatuslikele ning noorsootöö küsimustele. Alaliselt ilmub kroonika õpilaskonna ja koolielu sündmustest. Tõsiste kirjutiste kõrval ilmuvad ka vested ja humoorikad naljalood. Sisu illustreeritakse jõudumööda karikaatuuridega. „Tuleviku Jõud“ loodab sõbralikku vastuvõttu ja tublit kaasatundmist — kaastööd.

Toimetus.

Kuremaa kontrollassistendite laul.

Kontrollkoolis oled Sa, oled Sa, oled Sa!

Õppima pead hoolega, hoolega, ja!

*∴:Pead mõistma hästi lehma lüpssta
ja siga sööta, vasikat joota;
pead mõistma piimarasva mõõtmist,
noorkarja söötmist ja kõik muud.∴:*

*Kontrollassistendiks Sa muidu ei saa, muidu ei saa:
töötama pead hoolega, hoolega, ja!*

∴:Pead mõistma hästi lehma lüpssta jne.∴:

*Kui oled usin õppima, õppima, õppima,
siis saad hea koha ka, palka ka, ja!*

∴:Pead mõistma hästi lehma lüpssta jne.∴:

*Kontrollarvepidamist pead Sa oskama
nii, et uneski võid Sa vastata — ja!*

∴:Pead mõistma hästi lehma lüpssta jne.∴:

*Kui ei oska seda Sa vastata kiiresti,
siis direktor pinnib Sind hirmsasti, ja!
:,:Pead mõistma hästi lehma lüpsa jne.:,:*

*Loomatervishoidu Sa pead ka õppima:
vatsa, maksa, südant ka tundma pead Sa!
:,:Pead mõistma hästi lehma lüpsa jne.:,:*

*Õppind karjatalitajaks Sa pead ka olema,
sest et muidu leiba ei saa, leiba ei saa, ja!
:,:Pead mõistma hästi lehma lüpsa jne.:,:*

*Seasõber sigalas pead Sa olema,
„seavaimu“ hinges ka kandma Sa pead, ja!
:,:Pead mõistma lehma lüpsa jne.:,:*

*Assistendiks elus Sa eduga pead olema,
siis Sind tänu kroonib ka uhke laulu lõpuga, ja!
:,:Pead mõistma hästi lehma lüpsa
ja siga sööta, vasikat joota.
Pead mõistma piimarasva määtmist,
noorkarja söötmist ja kõik muud!,::*

Üleskirjutanud Ants Ellus.

Õpilasajakirja tähtsusest ja ülesannetest.

Kes endale tänapäeva ühiskonnas tahab võita tunnustatud seisukohta, peab olema tubli teoinimene. Edukuse saavutamiseks ei piisa aga üksi tubli töömehe kuulsusest, vaja on olla ka hää sõnamees. Sellestki on veel vähe: on vaja olla lisaks ka hakkaja kirjamees, väle sulemees. Igaüks teab, et hää jutupuhuja ja tubli töötegitaja ei pruugi aga sugugi olla veel hakkaja sulemees. Selleks saamiseks on vaja püsivat harjutamist, õppimist. Seda tahab võimaldada õpilaste, samuti noorteorganisatsiooni oma ajakiri. Saates vaevaga kokkumeisterdatud kirjutise, isegi väiksema sõnumiku kohe trükitavasse päevalehte või erialalise ajakirja, rändab see enamikus otsejoores paberikorvi ja paremal juhul leia-

me realise vastuse kirjavastuste osas, kus märgitud „põhjus“, enamasti aga ei kuuldu kõppu-kõbinat. Jälle ja ikka jälle uuesti tuleb katsuda ja kulutada kirjamarke. Viimaks hakkab õnnetuma! See „elukool“ on aga raske. Kiiremini kohaneb kirjandi stiiliga, mis hoopis erinev kõnestiilist, kes seda arendab ja harjutab juba varakult oma „koduses“ ajakirjas, võttes säält vastu toimetajate „õpetused“ ja väljakristalliseeruvaid paremaid palasid aegajalt katsudes paigutada ka laiemale ringkonnale määratud ajakirjadesse-ajalehtedesse. Töö on väärt, et seda õppida ja teha! Lisaks sõnumike, ülevaatlilike kirjutiste koostamisele pakub oma ajakiri võimaluse harrastada väiksel viisil ka luuletamist ja kaunis-

kirjanduse pisipalade koostamist. Endastmõistetavalt on säärane kirjanduse viljelemine ka tunduvaks vahelduseks sageli vägagi pingutavas otseses õpingute või enesearendamise töö ettemääratud kavas. Olles isiklikult kogenud „paberikorvi-rändamiste“ tujuvõtvat mõju algajale „ajakirjanikule“ ja hil-

jem ka teadliku ettevalmistamise edasiiviivat ja pettumusisäästvat tagajärge, võin soovitada üldist kaasatõmbamist ja kaasatundmist õpilaskonna tehtud algatusele.

See töö on kasuks ja viib arengut edasi.

Joosep Nõu.

Noored.

*Ei iialgi elu me maha ei jäta:
ta kaugusest tuleb — on suur.
Ta voolamist algab, kui hämaras läte,
samal rajal, mis alati uus.*

*Ilm avatud on — määratu suur —
vastu paistab säält tervitav kiir.
Jõuliselt kasvab meil tahe, nagu legendikupuu juur:
elu laiaks saab, kaob eest piir.*

*Tee suletud kui oleks — me tõuseme püsti:
käsivartes meil pakitseb ramm.
Tee sihile kannab, üks määratu rüsin,
süda kindel, — kindel enese samm.*

*Me lahesuul: tuul lükkab, maal ei püsi,
Tahe kannab meid määratus vees.
Kes teised me laeval, me nendest ei küsi:
ulgumeri on võitmiseks ees!*

Voldemar Hansen.

„TULEVIKU JÕUD“ toimetus vajab

kaastöölisi

Nõutav kirja- ja trükitähtede tundmise oskus ja peastlugemine sajani. Soovijatele tunneb toimetus moraalselt kaasa ja avaldab avalikult kaastundmust, kui kirjutis on üle kolme rea pikk, pealkiri kaasaarvatud. Kaastööd vajame piiramatul hulgal: tähtis pole väärtus vaid hulk!!! Arusaamine üleskutse tõsidusest on muidugi luksus.

„TULEVIKU JÕUD“ toimetus.

Koolist elukooli.

Sirvides kasvandike elulugude kauste vilksatab märkmeid: „Vaevu mäletan midagi ennem kooli minemist. Tean, et olin väike ja abitu. Sain 8 aastat vanaks ja pidin algama koolielu. Kohkusin, kui ema saatis minu esimest korda kooli ja ütles, et pean hoolega õppima — muidu on elus raske kui oled „tume“. Vanematel ei jätkunud jõudu edasi koolitamiseks ja algkooli lõpetamisel, olles suvevaheaegadel „karja kuningaks“, pidin jääma isatallu tööle. Leerist läbi, hakkasin siiski mõtlema edasiõppimisele. Sügisel astusingi Kuremaa karjakontrollassistendite kooli, et õppida „assistendiks“. Mis toob tulevik, seda näitab ajaratas, „mille vändas on vast oma käes“ . . .

Hää kui „tumedusest“ saadud osaliseltki võitu ja vändas haaratud juba koolis nii, et see jääb kindlasti pihku elus ja kutsetöös. Relvad, mis iga kutsekool selleks püüab anda kaasa kõrgemasse kooli — elukooli — oleksid: teadmised + oskused + intelligents.

Pakkuda neid relvi on vahest kergem, kui võtta vastu: pealiskaudselt vastuvõtmisest ei piisa, neid peab sügavalt omandama. Teadmisi vaja peenedada ja pureda oma närvi ja vaimuenergiaga, niisutada higi ja vaevaga nii, et ise oleks selle justkui võtnud ja saanud. Etteütlemistel ja kuidagi kuulnud või mahaloetud teadmiste vuristamisel pole väärtust ega püsi: need ei jää isiklikesse varasalvedesse, ei karasta vaimujõudu, ei tõsta vaimuerksust ega terita intelligentsi. Nähtud ja kuulnud uued töö-

võtted pole ju ladusalt omandatavad isikliku vaeva ja harjutuseta — sama käib ka teadmiste ja intelligentsi arendamise kohta, kusjuures viimase all võiks mõista üldist vaimlist kohandumisvõimet uutele eriolukorrile.

Kontrollassistendi edukas kutsetöö pole mõeldav vähese teadmiste — oskuste bagaažiga, samuti pole edu küllaldase intelligentsita. Kellel relvad täielikumad — teadmised sügavamad (laiuse puudus pole nii paheks, kuna kutsetöös hää tahtmisel võimalusi täiedamiseks), oskused kindlamad ja intelligents vahedam — neil on kindlamini peos „vändas“, need on „Tuleviku Jõud“. Küllap need kujundavad teritatud intelligentsi abil omas kutsetöös ka sobiva meetodika ja taktika, mis peavad paratamatult liituma kontrollassistendi kui põllumajandusliku nõuandja ettevalmistuse kolmele põhielemendile.

Kui meie põllumeeste perele seatud hüüdlauseks „ole ise mees“, ei või see deviis puududa ka tema lähimal nõuandjal — kontrollassistendil. „Ise“ peab koolis varuma teadmisi-oskusi ja aredama oma intelligentsi. Lisaks peab „ise“ neid täiendama elukoolis — kutsetöös — ja kujundama isikliku töömeetodika ja taktika. Kõik see läheb korda paremini neil, kes rakenud koolipõlveski isetegevusele ja enesearendamisele, püüdnud saada juba õpilasena „ise meheks“.

Isetegevusel ja enesearendamisel on agaramaid õpilasi tublisti kasutanud kooli ja õp. üh. „Side“ ca 2000 kõitelist raamatukogu, kus leidub väärtuslikum osa meie põllumajanduslikust

kirjandusest ja hädavajalikkude muiltki teadusaladelt. Lisa on hangitud lugemislaua 12—15 ajakirjast ja nimeka maist ajalehist, kus peale põllumajanduslike ajakirjade veel kooli ja pedagoogilist ning noorsoo kirjandust. Raamatutele ja ajakirjadele on seltsinud „Side“ raadio, kus meelelahutuse kõrvalt leitud tõsisematki. Rahulikkude nurgakest ja vajalikkude ajanutest näib agaramaile õpilastele leiduvat alati igapäevaste askelduste ja sumina kiuste, et luua sõprussidemeid raamatutega. Mis sealt ja teisalt omandatud, seda on sõnaosavamad jaganud teistelegi õp. üh. „Side“ iganädalistel referaatõhtuil ja maanoorteringi töökoosolekuil; mõndagi on poetatud õpilasajakirja „Tuleviku Jõud“ veergudele suleväleduse harjutamiseks. Isetegevuse ja omaalgatuse viljaks on ka ettekanded meelelahutuse ja peoõhtuil, kooli dia-

grammide ja muude õppevahendite kogu täiendamine ca 100 üksusega j. m. Paljud on löönud kaasa „Side“ kooperatiivis j. t. toimkondades huvialade järele. Allikaid ja võimalusi isetegevuseks ja enesearendamiseks on agaramad leidnud. Jääb vaid soovida, et seda kõike harrastatakse 100%-lise koosseisuga.

Kõigi nende võimaluste kasutamisel ja isetegevuse arendamisel ei tarvitseks end enam tunnistada „väikseks“ ja „abituks“, ega „kohkuda“, kui tuleb astuda koolist elukooli. Tõsi küll, et sealgi vaja hoolega õppida — muidu jääb ajast maha, „maasool“ muutub tuimaks. Kuid töö- ja teoinimene, kes selleks sirgunud juba koolis, ei karda elu ega tulevikku: ise teeb ja ise juhib — „vändas on vast omas käes“.

Artur Vask.

Suusavõistlusel.

(1. III. 1936. a.)

Start! Kümme sekundit aega, üheksa, kaheksa...

Ootan'd, küll sõidad minema!

Viis sekundit... Neli...

Pean'd veli!

Ära veel tormama hakka, kaks sekundit ole veel vakka.

Hopp! Nüüd las' käia, vaata aga, et sa ei jää seisma! Nii sõidan kiiresti stardist välja, sest ega võistlusel tee keegi nalja.

Sõidab mõni sinust ette, vajuvad kõik võidulootused vette! Oo, juba sada meetrit seljataga, aga ega vist teised sõitjadki maga?! No, pole väga viga,

juba läheneb jälle numbrite rida. Kakssada meetrit...

No, võta või eetrit, aga edasi ei jõua — küll sõua...

Agaga no küll läheb kiirelt! Juba paistab päikegi silmapiirilt. Olen möödunud võistlejast kahest, sõidetud on juba kilomeetrit poolteist.

Nüüd aga, auru juure,
 ehk saan auhinna suure?!
 Väljapandud on mitmed võidud,
 sellepärast ka need sõidud.
 Oo, juba paistab finiš! Saab seisma tõrts,
 lumi on aga küll täiesti lõrts:
 hakkab suusa põhja külge kinni
 ja no nii võib jääda veel jänni.
 Aga ei, veel ei väsi,

veel liigutab käsi!
 Ja, oo, juba olengi sihil.
 Tunne on, nagu oleksin käinud pihil.
 Särk selja küljes märg —
 nagu veest tulnud särg.
 Praavo!!! Esimene võit on minu!
 Vaarun väsinult, näen ainult punast nina
 — sinu!

— Rivero —

„Sõjahirm“ Kuremaal.

Septembri lõpul 1935. Töötasime praktikantidena Kuremaa riigimõisas. Töötasin koos Aleksander Kärt'iga mõisapõllul, töötas säääl rida teisigi. Tulles lõunale — ühel päeval — kuuldus kaasõpilasilt, et õhtupoolikul tahetavat kõiki õpilasi lehmadel „vereproovi“ võtmise juurde, mida teostab dr. Voltri. See kuuldus tõi näole lõbusa muige: mis nüüd viga, saab veidi kergemat tööd ja pealegi koplites lehmade tagaajamine minule pakub suurt

Mina „Sassiga“ jutlesin lossi ees hr. K.-ga, aegajalt pikisilmi vaadates karjamaa teele ja koplite poole, et näha millal dr. Voltri läheb, et talle kohe järele minna. Korraga ilmub lossi nurga tagant hobusepea: see oli abivalitseja „Nooraga“ — jooksime ruttu majanurga varju . . . Kui abivalitseja edasi oli sõitnud, ilmusime redust ja läksime kuulama kuivõrd kriitiline on olukord. Hr. K. ütles, et meid on otsitud taga ja, et abivalitseja ratsu-

„Litsusime hark seljas — vahetevahel vaadates tagasi!“

lõbu, ehkki ka see on väsitav — parema meelega „ajan alati lehma taga“ (s. o. olen karjatöödel), kui mõisa põllul tõstmas koormaid.

Ja jäimegi peale lõunasööki koju, ei läinud põllutööle, ja tahtsime minna vereproovi võtma. Et korra järgi sellest enim oleks tulnud teatada valitsejale — ei tulnud meile ettegi. Mõisakell oli juba helisenud — lõõnud, töölised läinud tööle.

tanud meid otsima nüüd karjakoplist, kuna talle teatatud, et oleme lubanud minna sinna.

Seisukord ei olnud kadestamisväärt, kuna meil õpetajailt polnud luba põllutööl ärajäämiseks ja korraldust muule tööle minekuks. „Kabuhirmus“ otsustasime: üks . . . kaks . . . kolm . . . jooksime tööhoovi harke otsima ja need saanud — „padava!“ põllu poole! Kuid paha lugu —

pöld oli kaugel. Tahtsime saada tööle enim, kui ratsanik meile jõuab järgi. „Lidusime“ seepärast, hark seljas, vahetevahel vaadates tagasi. Veel umbes kolmsada meetrit ja oluksime pääsenud! Kuid juba hobune paistab veskimäel — ratsanik läheneb kihutava hooga. Minule tundus nagu oleksin sõjas, olgugi et ma pole kunagi olnud sõjas: kujutlesin sõda niisugusel viisil, kus vaenlast aetakse taga ratsahobusega. Litsusime veelgi juurde kiirust nagu võtsid jalad — saaks

siiski enim rõugu juurde, kus koormategija juba ootas kätteandjaid . . . Ruttu tööle, siis läheb ikka hästi! Saimegil Visanud mõned hargitähed vilja koormasse oli abivalitseja „Nooraga“ ka kohal ja noomitus tuli. Seletasime oma eksimuse ja asi oli lahendatud.

Õhtul töölt kojutulles aga oli tunda, et jalad olid väsinud, ei jõudnud hästi tösta . . . Sõjahirm oli nad teinud nõrgaks. Võitlus võib olla kole, kuid hirmsam sellest on põgenemise hirm.

Elmar Kivilaan.

Tähelepanu!!!

Kes teab, kust saab osta „seltsmepenikoorma saapaid“, millede abil korrapidaja õpetaja ilmumisel kohe võimalik lasta jalga.

Teated saata märgusõna all „Krapsti plehku“.

Tähelepanu!!!

Kontrollassistendi nõuande metoodikast ja taktikast.

Teame, et praegusel ajal ka põllumehele ei piisa enam ainult vanemaitl õpitud teadmistest, vaid neid õpitakse lisaks küll põllumajanduslikelt loenguilt, koosolekuilt, kursusilt, ajakirjadest, kui ka põllumajandusalal tegutsesvavilt nõuandjailt. Üks neist nõuandjast oleks ka kontrollassistent. Sõna „assistent“ tähendabki abistajat.

Kontrollassistendi tööde hulka, peale tehniliste tööde, kuulub ka nõuandeline töö. Sisult assistendi nõuandetöö oleks teisele mõju avaldamine; meie nagu sunniks teist mõtlema tema majapidamises olevaile puudusile ja nende kõrvaldamisele. Kuid assisten-

dil tuleb talunikuga arvestada ikka kui isikuga, kes oma majapidamist juhib nii kuidas ta ise tahab ja heaks arvab. Assistendi tööks on taluniku arusaamisele ja isetegevusele äratamine nii, et talu karjapidamine saaks korrastatud aja ning oludekohaselt.

Selleks, et assistendi töö paremaid tagajärgi annaks, peab ta lugupidamist võitma taluniku poolt, sest kellest ei peeta lugu, selle juttu ei panda ka tähele. Lugupidamise saavutamiseks peab olema hea inimesetundja ja taktiline, peab uurima taluniku iseloomu, avastama tee temale juurepääsemiseks, ning sealt siis peale hakkama. Juhul

kui talunik on väga lihtsameelne, ei või olla assistent mitte viimistletud viisakusreeglite täitja — see oleks väär-taktika ja toob ainult halvaks panemist taluniku poolt.

Usaldusvõitmise metoode on mitmesuguseid ning assistendi peen taktika

matu on oma eelkäija mahategemine, kuigi ta vast on halvasti toiminud, vaid püüda pikkamööda neid vigu heaks teha. Assistentile jääb nõudeks, et ta peab olema igas asjas mõõdukas, arusaaja, kindla iseloomuga, hea inimeste-tundja ja heade elukommetega;

Esimesi õppinud karjatalitajaid Kuremaalt 1921.

Pildil esireas vas. neljas esimene koolijuhataja ja praegune Riigimõisate Ülemvalitseja Kaarel Roosileht.

valigu nendest oludekohasem ja sobivam. Kõige mõjuvamad on assistendi tublidus ja asjatundlikkus töös, taktitunne, taluniku muredele kaasatundmine ja tema abistamine. Hästi võidetakse usaldus märkitabanud nõuandega või abiga talumajapidamises; lugupidamise võib teenida ka osava seltskondliku tööga. Täiesti lubamatud võtted usalduse võitmiseks on intriigid, meelitused, demagoogia. Luba-

halbade eluviisidega inimesi ei sallita kusagil, veel vähem aga sarnast nõuandjat.

Metoodilistest võtetest kõige mõjukamad harilikult on töö alustamine ja üksiknõuanne. Rääkimine üksinda ei aita igale, vaid peame kohe praktiliselt näitama kuidas tuleb teha. Juurvilja harvendust mõnikord kõblasega näidates, kuidas sellega töötatakse, näeb talunik, et selline töötamisviis on hoo-

pis kiirem, töötulemused sama head — vast paremadki — ning ta võtabki kõblase tarvitusele ja soovitab naabritelegi. Üksikasjaline seletus annab häid tagajärgi eriti õpekäikude ja ekskursionide korral, sest seal on paremused ja halbtused kõik silmade ees ja jääb hästi meelde. Soovitav on ainult, et sarnased õpekäigud väiksema rahvahulgaga ette võetakse, umbes 20 inimese ümber. Ekskursioonile minnes peab olema kindel siht, mida tahetakse näha, siis teab ekskursionii juht koostada kava ja valida talud või asutised, kus ka võimalik demonstreerida soovitavaid töövõtteid ja kus on talu või asutise juhilt võimalik ka seletust saada. Ekskursiooni juhile on nõudeks, et ta mitte palju talusid kavasse ei võtaks, vaid parem kauem peatuks igas talus, et rahvas saaks põhjalikult tutvuda.

Lisaks eelmistele on veel taluniku isetegevusele ja huvi äratamisele headeks viisideks igasugused võistlused.

Need ergutavad juba tegelema sellepärast, et keegi ei taha olla teisest halvem. Kursused ja loengud on jäänud tahaplaanile, nende asemel on ajakirjad, ning nende tellimist peab rahvale soovitama. Ka koosolekutega võib mõnikord häid tagajärgi saavutada, ainult siduda need koosolekud teisega, näiteks piimatalitusühisuste koosolekutega, kus assistent võib läbirääkimiste aeg ka mõne selgitava sõna poetada; tarvis vaid seletada rahvale arusaadavalt, lihtsalt, tuues võrdlusi ette ümburuse taludest. Meetoodilistest võtetest eraldi seisavad katsed, sest need on looduliku riisikoga seoses ja ka nõuavad palju tööd (katsetused kunstväetisega jne.).

Need vast oleksidki olulisemad võtted assistendil, et talumeestes ja -naistes äratada isetegevust, panna neid mõtlema oma majapidamises olevaile puudusile ja nende kõrvaldamisele.

Selma Paltsmar.

Juhtumine ühisköögis.

Treening pressrauaga.

Enamat tähelepanu kodukorraldusele.

Liikudes taludes siin-säääl, hakkab silma paljudes kodudes korratud ja puhtuse puudumine, mis tihti väliselt kena elamu muudab päris vastikuks ja igavaks, nii et pole sugugi ime, kui elanikud ise tunnistavad: ega meil midagi ilu ei ole, vaat' säääl ja säääl on palju kenam.

Vaatame vähe ringi, mis põhjustab sarnase vastikuse isegi oma kodu vastu paljudes. Esiteks — puudub juba ukse ees poriste jalgade pühkimiseks igasugune ese, selle tõttu on eeskoja põrand kaetud paksu pori ja rämpsuga, millesse kleepunud isegi toidujätteid. Nurgis ilutsevad riideräbalad, saapakotad, seinTEL ripuvad ajahamba puretud hobuseriistad ja -riided. Kui sääält vahelt kuidagi poed läbi, astud määdunud uksest tuppa, leiad, et tubane olek jätkab sedasama olukorda. SeinTEL ripuvad mitmesuguste ajalehtede kalendrid, tellimiskuulutused ja kirjud äride kuulutused ja pilte alates Noaegsest veeuputusest kuni moodsa õhulaevani. Voodid katmata, voodi alt vaatavad välja mustapesu kompsud ja muu „rämps“, mis sinna lükatud nii ütelda „jalust ära“, et toas oleks liikumine vähegi vabam. Laual vedelevad toidujätted ja koristamata toidunõud ning suur must laik keset lauda näitab paika, kus söögialal asetsenud pann, hetkel pikutab pann aga välisukse kõrval võrdlemisi puhtalt, sest karjakrants on näidanud ta kallal parimat oskust.

Perenaine oli läbi akna märganud külalise tulekut ja püüdnud „ilust ja puhtusest“ päästa, mis annab. Rutuga on pühitud tagumisetoa põrand, tolm keerleb alles õhus ja pühkemeunnik ilutseb ukse kõrval nurgas. Tekid põrandal on tolmused-porised ja kortsus. Korratult on tolmunud paberililled, mis ehivad kummutit ja kupliga lampi. Perenaine on ennast ka püüdnud korraldada vähe, pannud ette puhta põlle, kuid see ei suuda varjata kahjuks pluusi, milline kunagi olnud uus, kuid nüüd puudub hõlmadest üks ja pool varukat. Seelik tagaküljelt näib olnud kord kindlat värvi, kuid põlle alt väljaulatuv eesserv on kaotanud igasuguse värvitooni. Laual vedeleb kalendreid, lõngakerasid, käärid, sulepea ja tindipott. Kõõgis — seal on

esitatud kodumajandus-talumajandus täielikult. Supipada vedeleb kõrvu seasööginõudega. Pliidil pesemata toidunõusid ja lõbutsev kärpseparv. Ei ole imestada, kui perenaine puhta põllega ei või minna sarnasesse kohta — igalt poolt on hakkamas midagi külge ja kaasa. Laua all vedeleb tööriistu, korve, leivakoorukesi, jalatallukad ja pastlad. Arvestades veel „arome“ toidujätetest, käärivast seasöögist ja muust, pole ime, et harjumata „nina“ sarnasest kohast lahkuda püüab rutusti.

Võiks loetleda veel palju, mis vajab korraldamist, kohendamist — aga jätkub! Harilikult vabandatakse olukorda ajapuudusega ja vaesusega. Raske uskuda, et see oleks ainsam põhjus — suurelt on siin tegu harjumuse veaga, millest peaks heal tahtel saama üle. Ka maitsepuudus, maitsevaesus on suur puudus, noored peaksid siin tulema appi.

Noored kontrollassistendid, kes Teie lähete rahva hulka, leides sarnaseid majapidamisi — pange sõbraliku nõuandega käed külge, viitke päev rohkem sarnases talus ja Teie leiade, et majarahvas suhtub Teisse sõbralikumalt, Teid hakatakse usaldama, Teie nõuandeid püütakse täita ja Teie tunnete pärast ise, et see kodu, kus Teie käsi ja sõnaselgitus uut korda luua aidanud, on saanud koduseks ka Teile.

Evi Ilves.

Esimene oponent

kadunud

Ausat leidjat palutakse vaevatasu eest ära tuua koosoleku juhatajale.

Laupäev ja pühapäev Kuremaal.

(Jäljendis raudtee rütmis)

Laupäeva õhtu, laupäeva õhtu:

tuju hea, tuju hea:

kuulavad-mõtlevad, kuulavad-mõtlevad!

Raadio, raadio:

valsi tuurid, valsi tuurid,

türgi muusika, türgi muusika

rikub tuju, rikub tuju.

Katkeb ühendus, katkeb ühendus.

Konspekt, konspekt!

Kõnevõime, kõnevõime!

Paastu-maarjapäev, Paastu-maarjapäev:

koorikud, koorikud,

viha tee, viha tee.

Internaat, internaat,

liikuv söögilaud, liikuv söögilaud

piirakad, piirakad.

Külm ja nälg, külm ja nälg

vesi-leib, vesi-leib:

perenaised, perenaised!

keskküte, veevärk — keskküte, veevärk!

Ikka kaks, ikka kaks.

Mulle ka, mulle ka!

Sina said! Sina said!

Paks isegi, paks isegi:

pole vaja, pole vaja!

Aitab küll, aitab küll.

Aega vähe, aega vähe:

algab pidu, algab pidu.

Tõstab tuju, tõstab tuju.

Seedimise rikked, seedimise rikked,

Kõht valutab, kõht valutab

einelaua lõpp, pidu tipp.

August Kokk.

Esimesi muljeid Kuremaalt.

Kõige suuremate sündmuste alg- ja lõpp-momendid jäävad kõige selgemini inimesele vanaduseeni meelde.

Päev, millal astusin ühendusse Kuremaa kontrollassistente kooliga, tundsin nagu uue-elu algust ja kui suuremat ettevõtet oma elueas. Kooli ruumidesse astudes tundsin ennast iseseisva õpilasena. Esimesena koh-tasin kojameest, kes juhatas mind meile määratud eluruumidesse, kus tuli oma uue elamu sisseseadelmist hakata korraldama, mis tundus esialgu kõik nii võõrana.

Esimese õhtu magasin koos uute kooli-vendadega põrandalaagrit moodustades. Järg-mised päevad kujunesid kord-korralt elava-maks. Esimese tööna teisel päeval seadsime korda endi magamisasemed. Siis hakkasin lähemalt ümbrust silmitsema ja sellega tut-vuma, sest ka siin pidin koduseks saama.

Erilist huvi pakkusid karjakoplid ja laut. Lauda korraldus tundus kõik nii väga suure-pärasena, mis kutsus esile meele-heitlusi. Järgmised päevad möödusid juba kiiremini, eluruumid ja ümbrus said tuttavaks. Mõne päeva möödumisel tuli hakata laudas käima, kus ei olnud aega igavusele mõtelda. Esi-algu tundus kõik nõnda raskena ja sundus-likuna, aga et kõik tahab harjumist ja vilu-mist, siis peagi harjusin ka siinsete oludega ja juba lendasid päevad tuulena mööda.

Esimene laudapäev tuletab veelgi meelde, missugune kriitiline olukord oli lehmade lüpsmisega. Ei osanud veel lehma üldse lüps-ta ja siis oli esimene kord lehmanisa pihku võtta, hommikuks olid käed nõnda paistetanud, et ei võinud vasakut paremale näidatagi.

Kuid ei aita midagi, peab kõigega harju-ma, ja kõik raskused võitma, sest elu on liiga tõsine asi, ei maksa kergemeelselt rutata... märts, 1936. Richard Sirelpuu.

VAJA

korralikku asetäitjat koos-olekul käimiseks. Palk natuuras: olen nõus vastu-tasuks leiba tegema, puid lõhkuma, põrandaid poo-mima, laudas asendama jne. ● ● ● jne.

Teatada kirjalikult slt. „Pealetükkiv uni“ all.

Aeg kaob . . .

Eksamid! Küll õhkub pea, —
seda igatüks meist tea':
süda valutamas sees —
kala mängib järve vees...

Päike tasa vaatab sala,
hõbeselges vees lööb kala. —
Naerab rõõmsalt päikse suu,
ununeb kõik maine — muu!

Kõikjal peale pandud pinge,
ilm ja ümbrus näib nii sünge.
Peas on nagu palavik,
ümbert haarab videvik...

Sinab järve vesi kaugel,
varsti veereb pisar laugel...
Kutsub peagi rongi vile —
järvepind on ikka sile...

Lahkumisepllgul rinnus nagu tühjus
huikab,
valu südamesse löikab:
kaob järvehelk, park ja puud —
mööduv aeg — see matab muud!

Melanie Vene.

„Varjul Kuremaa järve veed,
ees vaiksed pargiteed.“

15. lend kontrollassistente Kuremaalt.

Esimene rida (vas. paremale): õp. mag. Joosep Nõu, August Kokk, Vold. Hansen, Hilja Melding, Aurelia Raud, Melanie Vene, Koidu Kruusmann, Helmi Jürgens (maanoorteringi juhataja), teine rida: õp. agr. Karl Erma, Edgar Siilbek, Paul Lätt, Selma Paltsmar, Linda Porri, Armilda Supp, Salme Pärk, Leida Mats, kolmas rida: õp. dr. Leo Voltri, õp. pr. Meeta Heinsoo, Ants Ellus (kooperatiivi esimees), Ralf Raamot, Adele Sarap, Marta Lumi, Olga Niit, neljas rida: koolijuhataja agr. Artur Vask, Aleksander Kärt, Elmar Kivilaan (õpilasvanem), Eduard Nestor, Alma Kallais, Ksenja Lõhmus.

Kroonikat.

Kuremaa karjakontrollassistendite kool on asutatud 1920. a. Esimene õppenõukogu koosolek peetud 15. I. 1921. ja õppetööga alustatud 17. jaan. 1921. 1935/36. õppeaasta on 15.-juubeliaasta. Kooli pühitsetavaks aastapäevaks on valitud 23. juuni. Kooli esimeseks juhatajaks oli Kaarel Roosileht (kuni 1. XI. 1925), praegune Riigimõisate ülemvalitseja, teiseks — Aleksander Kärk (1. XI. 25. —1. VIII. 32.), praegune Kuusiku k.-ass. kooli juhataja, kolmandaks — Benjamin Martin (1. VIII. 32.—1. X. 33), prae-

gune Polli põllutöökooli õpetaja, alates 1. X. 33. on koolijuhatajaks Artur Vask. Kooli on lõpetanud kontrollassistenditena 342 ja ligi 100 karjalatijatena. Õpilasi 1935—36 õppeaastal 50.

Kuremaa karjak.-assist. kooli õpilasühing „Side“ on asutatud 1924. a. alul. Mõeldud alul kitsapiirilisel õpilaskonna isetegevuse ja enesearendamise võimaldamiseks, kujunes hiljem hoopis laialdsemaks — õpilasi, lõpetanuid ja õpetajaid ühiseks pereks koondavaks organisatsiooniks. „Side“ juures töötab toe-

tuslaenufondi kehvemate õpilaste abistamiseks. „Sidel“ on ajajooksul kogunenud ka varandust, millest väärtuslikum klaver. Igal aastal on „Side“ korraldanud 1—2 pidu õpilaste ekskursiooni toetamiseks ja lugemislaua ajalehtede-ajakirjade tellimiseks. „Side“ auliikmeiks on agr. Rudolf Allmann — põllutööstriibi, agr. Jaak Ümarik — Hariduse- ja katseasjanduse Büroo juhataja, Kaarel Roosileht — end. juhataja, Al-der Kärk — end. juhataja ja õpetaja, A. Eerik — end. õpetaja ja Hans Pung — end. õpetaja. O.ühing „Side“ eluaegne liikmemaks on kr. 2.50, aastast kr. 0.25.

Kuremaa k.-ass. kooli õ./ü. „Side“ kooperatiiv on asutatud 1933. aasta lõpul. Algul laenati „Sidel“ kr. 60.— tegevuskapitaliks. Praegu on kooperatiivil peale äriosade 50 kr. omakapitale (puhtvarandust). Lähimüük — 2½ aasta jooksul kirjutustarbeid ja raamatuid ca kr. 1000.— väärtuses. Hinnad on olnud odavamad kui ümbruse kauplustes, nii on kooperatiiv teeninud ja säästnud õpilaste kulusid.

Kuremaa k.-ass. kooli õ./ü. „Side“ maanoortering asutatud 1936. aastal. Ringi ülesandeks on õpilasi harjutada maanoorteringi töös, neid ringijuhudeks ettevalmistades. Ringi korraldusel toimusid kõne- ja vaieluskooleskud, õpiringi näitekooleskud, ajakirja „Tuleviku Jõud“ toimetamine ja suvised tööettevõtted keeduvilja alal teostatakse õpilaste ühisaias ning mitmesuguste kogude koostamine õppepraktikal.

1935—36 õppeaasta Kuremaa k./ass. koolis. Koolihoone juurdeehituse tõttu, mis teostus 1935. a. suvel ja sügistelvel, algas õppetöö I. kl. 25. nov. 1936. a. ja II. kl. 30. det. 1935. a. Koolihoone juurdeehitus läks maksma ca 4 milj. senti ja tähtsamana teostati seejuures 2-korra vaheosade täisehitamine ja vana osa ümberehitamine, keskkütte- ja vesivarustuse sisseseadmine. Õpilaste internaat koondus kõik peahoonesse. Koolis õpetasid — koolijuhataja agr. A. Vask karjakontrolli, osa veisekasvatust ning kasvatusõpetust; õp. agr. K. Erma veisekasvatust, piimandust, linnukasvatust; õp. mag. agr. J. Nõu — korrastusõpetust,

loomasöödakasvatust, ühiskonnaõpetust ja ühistegevust, taluraamatupidamist, lamba- ja hobusekasvatust ning valikaineina ajalugu ja koduümbruse kaunistamist; Internaadijuhataja pr. M. Heinsoo kodumajandust ja käsitööd tütarlastele; tunniandjana Seakasv. Katsej. juhataja loomaarst L. Voltri seakasvatust ja kodul. tervishoidu, organist G. Pastarus laulmist ja hr. Sommer puutööd. Kuremaa r/m. valitseja agr. A. Keremann õpetas maatulundustehnikat ja juhatab suvel õpilaste praktika töid; karjaravitseja J. Tam (alul A. Mölder) karjakasvatuse tegelust ning hr. Lienthal aianlust. 5. I. 36. peeti jõuluõhtu kutsutud külalistega: õpilased esitasid näidendi „Potivari naine“, deklamatsioone, segakoori laule, rahvatantse. „Jõuluvanana“ toimis õp. J. Nõu. 18. I. 36. peeti raamatuõhtu, kõnelesid õpilased Tälli, Kärt, Jürgens, õpetajad Vask ja Nõu, esitati deklamatsioone ja muusikapalasisid. Saalis olid väljapandud põllumajandusliku kirjanduse valimikud. 1. II. 36 — koolipidu: esitati näidend „Randvee ja Mäe“, peoks kasutati uusi dekoratsioone — dekorator Sepa valmistatud ja uut näitelava. Veebruari alul alustas tegevust õpilaskohus, kus pidi arutusele tulema esimese asjana õpilasvanema j. t. kohta tehtud laul „omavoliliste leivasööjate“ poolt, kus leidis järgmine „humoorikas“ salm:

„Õpilaste kohus uurib,
kes see leivasisu puurib!“

Kohtu hirmul lahenes asi siiski enesest. Esimene kohtulik arutus peeti väikse vargusloo lahendamiseks. 24. II. 36. peeti Vabariigi aastapäeva aktus, peale kõnede õpil. esitasid koorilaule ja deklamatsioone. 8. III. oli kooli juures karjapäev, kus kõnelesid A. Vask ja L. Voltri. 15. III. 36. korraldati õppekäik IV seemnevilja näitusele. 17. III. 36. korraldati õppekäik hr. Tolga ja hr. Pälli talusesse karjapidamisega tutvumiseks. 1. III. 36. peeti suusamärgi võistlused, kus õpilased omandasid auhindu. 23. mail oli koolipidu, kus ettekanti näidend „Tantsuproffessor“, esitati rahvatantse ja segakoorilaule, tantsuks mängis õpilasorkester. 1936. a. korraldati referaatkooleskuid 19, kus esi-

neti 41 kõnega. Koosolekuile järgnes meelelahutuse osa. Kooli külaskäik veebruaris mag. agr. A. Muuga, põllutöeministeeriumist, kes viibis tundides ja selgitas õpilaste praktikatasude küsimust, aprillis agr. A. Ruderström Kontr.-üh. Liidust, kes andis tunde, mais P. Osakonna dir. agr. K. Liidak koos Riigimõisate Ülemvalitseja K. Roosilehega ja juunis Põllutöeministri abi agr. R. Allmann koos P. O. abidirektori agr. J. Ümariku ja agr. J. Metsaga. I kl. õpilased läksid suvisele praktikale Kuremaa riigimõisa 25. mail 1936. a. II kl. lõppesid eksamid 17. juunil 1936. a. Eksamite lõppemisel toimub ekskursioon marsruudiga Kesk- ja Lõuna-Eestis 3-p. kestvusega.

1936. a. juunis lõpetasid Kuremaa karjakontrollassistendite kooli: 1) Ants Ellus — Tartumaalt; 2) Voldemar Hansen — Virumaalt; 3) Helmi Jürgens — Harjumaalt; 4) Alma Kallais — Virumaalt; 5) Elmar Kivilaan — Pärnumaalt; 6) Aksel Kokk — Võrumaalt; 7) Koidu Kruusmann — Tartust; 8) Aleksander Kärt — Viljandi- maalt; 9) Marta Lumi — Tartumaalt; 10) Paul Lätt — Tartumaalt; 11) Ksenia Lõhmus — Võrumaalt; 12) Leida Mats — Tartust; 13) Hilja Melding — Tartumaalt; 14) Eduard Nestor — Võrumaalt; 15) Olga

Niit — Saaremaalt; 16) Selma Paltsmar — Viljandi- maalt; 17) Linda Porri — Virumaalt; 18) Salme Pärk — Valgamaalt; 19) Ralf Raamot — Järvamaalt; 20) Aurelia Raud — Tartumaalt; 21) Adele Sarap — Virumaalt; 22) Edgar Siilbek — Tartumaalt; 23) Armilda Supp — Virumaalt; 24) Melanie Vene — Järvamaalt. Kõik lõpetanud asusid 1. juulist 1936 ühekuulisele praktikale kontrollühingute juurde. 1936. a. lend on arvult 15-nes.

I klassis õppisid 1935/36 õppeaastal ja töötavad 1936. a. suvel Kuremaa r/mõisas praktikantidena: 1) August Bergmann, 2) Marie Braunbrück, 3) Karin Christensen, 4) Johan Haas, 5) Ferra Holland, 6) Evi Ilves, 7) Lydia Kalgan, 8) Maie Kaljuste, 9) Leida Kang, 10) Leida Kirs, 11) Hilda Kukk, 12) Helmi Lind, 13) Lydia Maasikamäe, 14) Ants Paavel, 15) Linda Päll, 16) Alide Sei, 17) Richard Sirelpuu, 18) Salme Schmidt, 19) Hilda Speek, 20) Lydia Summer, 21) Viktor Tälli, 22) Adele Velling, 23) Marie Välbe.

Kooli- ja klassikursust lõpetamata pidid mitmesugustel põhjustel õppeaasta jooksul lahkuma kaks I-klassi ja kaks II-klassi õpilast.

Kooli lõpetamise puhul toimus lõppaktus 17. juunil 1936. a.

Kirjavastused.

Serenaadi kirjutajale: Armastusvärsse vemmeldage, kui tahate, edasi, „Tuleviku Jõud“ ei saa neid kahjuks avaldada. Kool ei ole koht kurameerimiseks. Soovitame paariks päevaks asendada kedagi kaasõpilast sigalatöödel, see mõjub Teie hingelaadile tervendavalt. Ega pole kerge kellelgi!

Karjakontrollör: Palju kisa, vähe villu! — Teie kirjutis pidi kahjuks leppima paberikorviga. See vist oligi ta õige koht.

Tuulearmuke: Jätkake katsetamist. Eialgu tundub Tuglase ja Enno mõju, katsuge sellest vabaneda, et ei jääks jäljendamise muljet. Esimest saa-

detist ei saanud kasutada, teisest kasutame luuletise „Aeg kaob“. Arge unustage toimetust edaspidigi.

Kiljotiin: Hirmuga jätsime välja. Oleks viinud toimetuse giljotiini alla.

Hans: Luuletise „Noored“ avaldame. Kirjutist „Vajame elurõõmu, eluusku, töötahet“ ei saa kasutada, kuna see ei sobi enam praegusel ajamomendil oma sisult. Ootame kaastööd ka edaspidi.

Kuremaa k.-ass.kooli vilistlastele: „Tuleviku Jõud“ kasutab meeldi Teie kaastööd, eriti assistendi kutsetöö alalt. „Tuleviku Jõud“ kujuneks seega õpilaskonna ja vilistlaste ühiseks ajakirjaks. Kaastöö saata koolijuhataja või õpetaja J. Nõu nimele.

Toimetus: Elmar Kivilaan, Evi Ilves, Al-der Kärt ja Richard Sirelpuu.
Vastutav toimetaja: Joosep Nõu. Väljaandja: Ö./ü. „Side“.